

ม.ร.ว. ๑๑ ม.ค. ๑๓

นิทานร้อยบรรทัด เล่ม ๕
เรื่อง ตระกูลไทยที่คงไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

372.6

ว546น

ของ กระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ
 นิตานร้อยบรรทัด เล่ม ๕
 เรื่อง
 ตระกูลไทยที่คงไทย
 ชั้นประถมปีที่ ๖
 หลวงสำเร็จวรรณกิจ
 เรียบเรียง

พิมพ์ครั้งที่สอง ๑๓๐,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๐๖

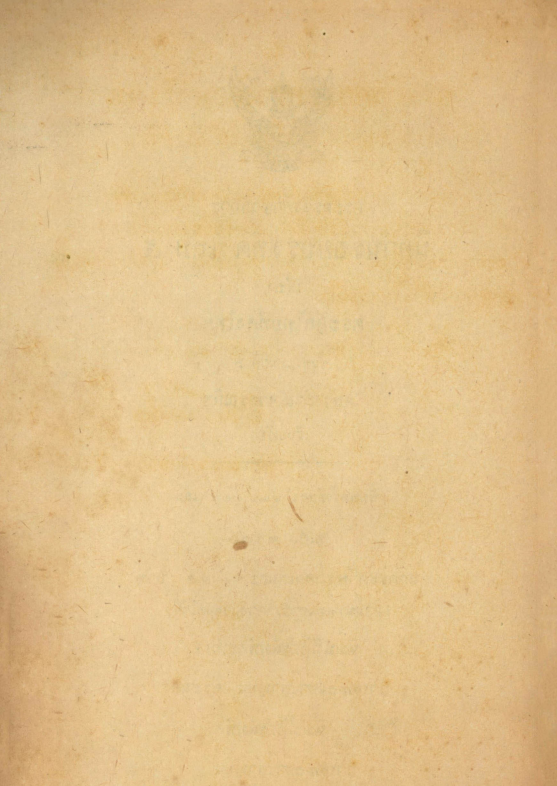
ปกกระดาษราคาเล่มละ ๑.๒๕ บาท

(ห้ามขายเกินกว่าราคาที่กำหนดไว้)

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภา

ปากคลองบางลำพูบน พระนคร

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

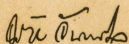

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ.

เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือนิทานร้อยบรรทัด เล่ม ๕ เพื่อใช้เป็นแบบเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษา เรื่อง “ตระกูลไทยที่คงไทย” ขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้.

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๐๖

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

หนังสือนิทานร้อยบรรทัด เล่ม ๕ เรื่อง “ตระกูลไทยที่
คงไทย” นี้ กรมวิชาการได้มอบหมายให้หลวงสำเร็จวรรณกิจ
เรียบเรียงขึ้น เพื่อใช้เป็นหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

สารบาญ

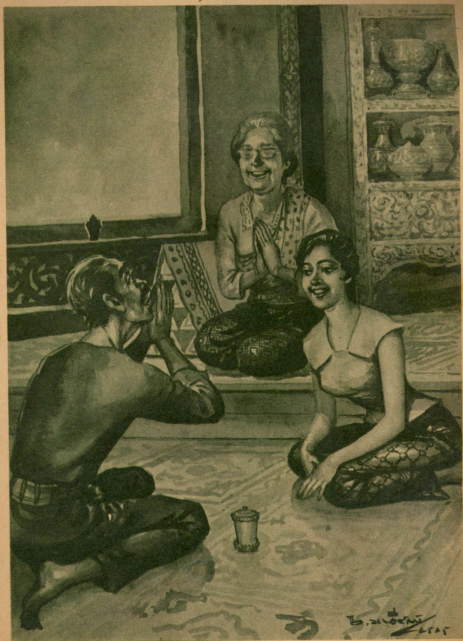
หน้า

นิทานที่ ๑	บวชเรียนเมื่อถึงวัย	๑
นิทานที่ ๒	รักษาไว้ซึ่งชื่อเสียง	๗
นิทานที่ ๓	เลี้ยงบาปด้วยการบุญ	๑๕
นิทานที่ ๔	ห้วงสกุลงเอยจะกลาย	๒๑
นิทานที่ ๕	เพาะเชื้อสายไว้ให้ชาติ	๒๗

นิทานที่ ๑ - บวชเรียนเมื่อถึงวัย

เทศกาล	เข้าพรรษา	จะมาถึง
มารดาอ้อย	ครุ่นคำนึง	เรื่องที่หวัง
จะบวชลูก	ดูงอ่วม	ร่วมกำลัง
สมที่ตั้ง	ใจแต่เดิม	เริ่มเข้าวัย
“เฮอ! แม่ใหญ่	นัดพ่ออ่วม	แม่น่วมมา
ร่วมปรึกษา	พร้อมพร้อมกัน	นั้นเมื่อไหร่
ได้เตรียมการ	เสียเนิ่นเนิ่น	ช้าเกินไป
จะขลุกขลัก	นี่อะไร	ไม่ค่อยทัน
แ่ววแ่ววว่า	พระครูปลัด	วัดนานอก
อ้างว่าท่าน	เคยบอก	ไว้เหมาะนั้น
ว่าบวชเรียน	ขอให้จัด	ที่วัดนั้น
ตามรอยบรรพ	บุรุษเขา	ก่อนเก่ามา
บวชปู่ พ่อ	แล้วขอขอวัด	บวชถึงหลาน
ดูก็น่า	ถวายเป็นท่าน	ตั้งปรารถนา
ทางฝ่ายแม่	นะไม่ได้ขอย	ถอยศรัทธา
เพียงสมที่	บวารณา	ก็อึดใจ
เจ้าตัวคง	ไม่ขัด	ศรัทธาท่าน”
อ้อยว่า “เรื่อง	จะคัดค้าน	ไม่เป็นได้

เมื่อคุณแม่	คิดเห็น	ควรเช่นไร
พ่อดำไม่	ขัดแย้ง	แท้ทีเดียว
แกกั้ววล	อยู่ก็	เฉพาะเรื่อง
ที่ชาวบ้าน	จะสิ้นเปลือง	ไม่ยอมเหนียว
ในการจัด	งานฉลอง	จงกันเกรียว
จะรังเหนียว	อย่างไร	เห็นไม่ฟัง
เพียงทำขวัญ	ไม่พอ	ขอฉลอง
ให้เอิกเกริก	ด้วยฆ้องกลอง	ต้องตามหวัง
ที่ได้เห็น	ชายผ้าเหลือง	เมื่องมถึง
อนุโม	ทนาครั้ง	คราวสำคัญ”
มารดาอ้อย	นิ่งนั่ง	ฟังลูกสาว
ขยายข่าว	เป็นตัวแทน	แสนขยัน
“ประเพณี	มีมา	แต่เบื่องบรรพ
ยังพากัน	ศรัทธา	กินาชม
จ่ายทรัพย์เพื่อ	ประเพณี	ไม่มีติ
ดีกว่าริ	แบบชาวไทย	ไม่เหมาะสม
เสียเท่าไร	เสียไป	ไม่ปรารมภ์
หน้อยก็เลย	สิ้นนิยม	ลิ้มแบบไทย
ลิ้มแบบเก่า	เท่ากับลิ้ม	บรรพบุรุษ
ในที่สุด	จะไม่รู้	ชาติอยู่ไหน
ต้นตระกูล	แสนจะดี	มีอะไร

มอบไว้ให้	ลืมกันเล่น	เช่นนั้นรี
นั้นพออ่วม	ไซ้ไหม	โยเรอรา"
อ่วมเข้ามา	ริริรอ	หัวรอหี
ยกมือไหว้	"วันนี้	ผมทีศรี
เนื้อตัวกลืน	ดีดี	นาราคาญ
จากไร้แต่	หัวโกโให้	โอ!ท่านครับ
นั่งบ่มอับ	บ่มรา	มาแต่บ้าน
จนอาทิตย์	จะเลี้ยวรถ	ไม่หมดงาน
นี้หากว่า	เกรงท่าน	จะเผ้าคอย
มีฉะนั้น	จะดัน	ตรงกลับไร้
ลงแขน้า	ขัดเหงื่อไคล	ไม่ยอมถอย
ใครจะว่า	หรือจะหา	ว่าตะบอย
แกลังลอยคอ	เหมือนเด็กถ้อย	ก็ตามที"
มารดาอ้อย	หัวเราะรับ	บ่มอับเหงื่อ
ไม่เกิดเชื้อ	โรคอะไร	ที่ไหนนี้
เหงื่อสร้างงาน	แล้วสร้างเงิน	เพลินตาปี
เกือบจะเป็น	เศรษฐี	แล้วกระมัง
ที่อยากพบ	เพราะใคร	ได้ปรึกษา
จะบวชลูก	ตามที่ว่า	ไว้แต่หลัง
หรือจะให้	มีไหร้อง	กลองประนัง
อย่างชาวบ้าน	เขาหวัง	ที่บ้านนา

ฉันเห็นว่า	ควรได้	ตามใจเขา
ท่านพระครู	อีกเล่า	ก็ปรารถนา
อยากจะใคร่	ได้เป็น	อุปัชฌาย์
ล้วนศรัทธา	กันทั้งสิ้น	น่ายินดี
ส่วนตัวฉัน	มุ่งมัน	เพียงได้เห็น
ชายผ้าเหลือง	พอเป็น	องค์สักชี
สมตั้งใจ	ได้ก่อปร	กรณี
ในหน้าที่	อุบาสก	สิ้นยากใจ "
อ่อมว่า "ชอบ	แล้วครับ	นับว่าท่าน
สนับสนุน	พวกชาวบ้าน	ไม่สงสัย
ให้รักษา	ประเพณี	ดีกระไร.
บุญย่อไม่ได้	เต็มที่	ดีแล้วครับ "
มารดาอ้อย	โมทนา	"ถ้าเช่นนั้น
เรื่องของสงฆ์	เป็นของฉัน	ทุกสิ่งสรรพ
วันสุกดิบ	จะส่งไป	ให้คอยรับ
ส่วนฉันกับ	แม่ใหญ่	ไปวันงาน
ได้บวชเรียน	เจ้าหนู	ดูประหนึ่ง
หายห่วงถึง	พ่อเล็ก	เอกทุกด้าน
ไปเมืองนอก	เป็นอย่างไร	ไปเสียนาน
เกรงลืมบ้าน	ไม่ก็พา	หม่อมมาเรือน
อ้อยรับรอง	ว่า "น้องเล็ก	แกเอกแน่

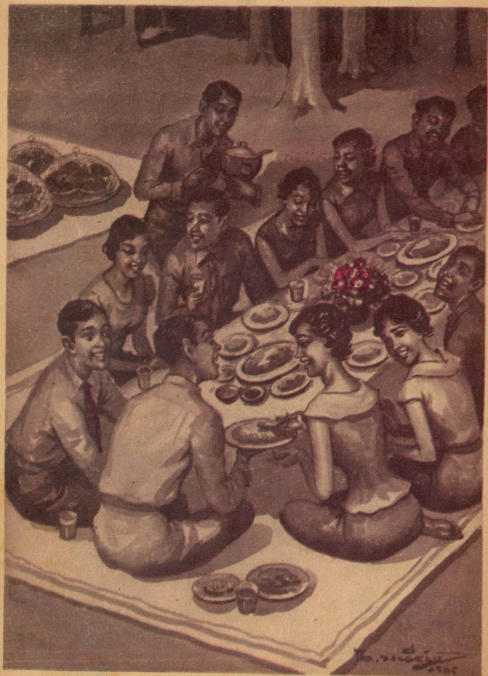
ลูกคุณแม่	เอกทางดี	ใครมีเหมือน
ลูกรับข่าว	จากแก	แต่ละเดือน
ล้วนถ้อยคำ	ดักเตือน	สติตน
อย่างไรเสีย	ต้องได้บัวช	อวดคุณแม่
ได้แต่งงาน	กับไทยแท้	ไม่ปิ่น
แก่คนอง	อยู่ในคลอง	เยาวยน
ไม่ชุกชน	เลยขีด	จารีตรอย
อ่วมถนอง	ว่า “คุณหนู	เชอรูแม่
ด้วยเห็นใจ	น้องมาแต่	วังด้อยด้อย
ท่านคงไม่	เสียที	ที่เผ้าคอย
ต้องได้ชม	บุญคุณน้อย	อย่างแน่นนอน
สิ้นธุระ	กระผมจะ	กราบลาท่าน
อ้อ! คุณหนู	ผมฝากงาน	สักหน้อยก่อน
ด้วยเจ้าหนู	ดูใจเย็น	ไม่เห็นร้อน
ใครใครด้อน	ก็ไม่ไหว	ได้เหมือนคุณ
รับปากไว้	ว่าจะไป	พบหลวงพ่อ
ล่วงหน้าคืน	ท่านก็รอ	ผมก็วุ่น
จะเอาวัน	เวลาไหน	แล้วไปรูน
เมื่อเขามา	คุณกระตุน	ต้องได้การ.”

นิทานที่ ๒ - รักษาไว้ซึ่งชื่อเสียง

มารดาอ้อย	อายุได้	วัยคาร์บ
รอบที่ห้า	มาบรรจบ	ด้วยสุขสานต์
ในวันเกิด	ต่างชื่นชม	อุดมวาร
ทั้งลูกหลาน	พร้อมหน้า	มาทำบุญ
มีสวตมณต์	เลี้ยงพระ	ภาระถ้วน
ให้อานิสงส์	เป็นส่วน	สนับสนุน
ผลอำนาจ	ด้วยอำนาจ	ศาสนคุณ
สิ่งค้าจุน	ไทยแต่บรรพ	ไม่ผันแปร
อ้อยหน้าที่	แม้งาน	บงการทั่ว
ไม่เหน็ดเหนื่อย	มีแต่หัว	กับยืมแต่
นำทุกฝ่าย	ทะมัดทะแมง	แข่งกันแจ
อ้อยว่า “งาน	คุณแม่	เหมือนนิมิต
สิ่งอะไร	เสร็จสมใจ	ไปทั้งนั้น
ประหนึ่งว่า	วาจาฉัน	นั้นศักดิ์สิทธิ์
ที่แท้ก็	เพราะเรารวม	ร่วมอุทิศ
ทั้งร่างกาย	แรงจิต	ให้แก่งาน
การทำบุญ	ให้ผู้ใหญ่	วัยคุณแม่
ยอมอ้อมเอิบ	ไม่แต่	วงลูกหลาน

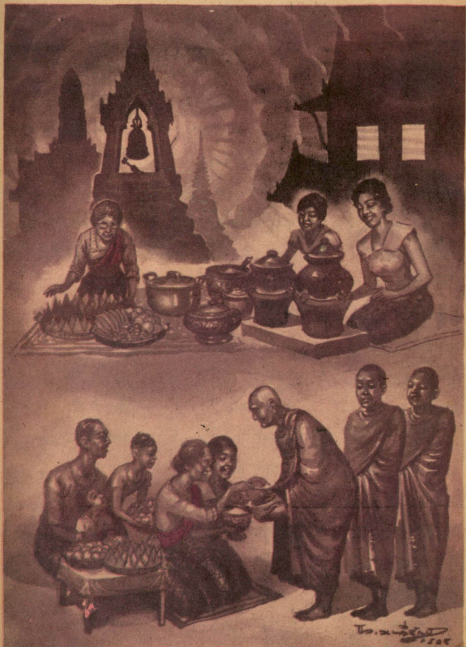
แม่ญาติมิตร	ใครใครอื่น	พลอยขึ้นบาน
เพราะวัยวุฒิ	เป็นสัญญาณ	บังความดี
คุณแม่ท่าน	ว่าวันนี้	ยินดียิ่ง
เห็นลูกหลาน	ไม่ทิ้ง	แบบก่อนก็
คงมั่นรัก	ไม่ละ	ประเพณี
มุ่งเกิดศรี	สกุลไทย	ให้ไทยคง
แน่ะ ! ท่านออก	จากห้องพระ	แล้วละนั่น "
ต่างชวนกัน	เผยแพร่	พรสี่สิ่ง
"อายุวันฉะ	สุขะพละ"	แล้วกราบลง
เป็นเสร็จสม	เจตจำนง	ในวันนั้น
มารดาอ้อย	อิมใจ	ในลูกหลาน
ทั้งมิตรสหาย	เพื่อนบ้าน	พร้อมที่นั่น
"ขอจงรับ	ความขบใจ	ไปทั่วกัน
พร้อมทั้งพร	เช่นให้ฉัน	เมื่อคืน
ถึงตอนเย็น	แม่ใหญ่	โหนบอกว่า
จะเลี้ยงดู	ข้าวปลา	กันเต็มที่
บนหอกกลาง	กว้างขวาง	สบายดี
แม่ไม่เห็น	อะไรมี	ตระเตรียมไว้"
อ้อยว่า "เพื่อน	ร้องกันสอ	ขอเปลี่ยนที่
เป็นสนาม	สะดวกดี	เรือนหลังใหญ่
ถึงเวลา	ข้าวปลา	ยกออกไป

ให้เลือกกัน	ตามชอบใจ	อย่างกันเอง
ทั้งดุ่มดู่	อุตล้าห์	มาแต่เหนือ
เพื่อนนักเรียน	มาแต่เมื่อ	เป็นเด็กเก่ง
ทั้งเพื่อนเย้า	เพื่อนแหย่	มาแต่เพรง
ก็มาร่วม	ครั้นครอง	อย่างมากมาย
ที่ใกล้ชิด	ก็มีเอื้อน	เพื่อนหิมหิม
ครูเคยยั่ว	ว่าไม่ยั้ม	ขาดสหาย
ใครจะหัว	จะเฮฮา	วางหน้าตาย
แต่บัดนี้	เอื้อนกลาย	เป็นนิมนวล
พวกเพื่อนเพื่อน	ไม่ต้องเฝ้า	ถึงเช้าซี้
เอื้อนถ้อยที	สนทนา	พาเสลรวล
ยกเรื่องเก่า	ขึ้นมาเล่า	หลายกระบวน
แต่ละล้วน	ความหลัง	ที่ฝังใจ
ที่ถูกคอ	จับกลุ่ม	รุมเป็นหมู่
ยกเอาเรื่อง	ร่วมรู้	ขึ้นมาไซ
ถึงข้อข้า	ขบขัน	ฮาดันไป
ไม่เลือกใคร	ออกชื่อ	ไม่ถือกัน
อ้อยคงเป็น	พี่เอื้อย	เหน้อยสนุก
เฝ้าถูกลูก	นั่งนั่ง	เวียนสังสรรค์
กับทุกคน	คงสนิท	มิตรสัมพันธ์
กระชับมัน	เหมือนเมื่อครั้ง	แรกตั้งคม

“พ่อคุ่มคู้	ตัวดี	ลี้ไปไหน
เห็นไวไว	เมื่อครู่	คุชรม
ดูรีซัว	แวนเดียว	เปรี้ยวตั้งลม
ชะรอยเทพ	คุ่มสม	ไปเสียไกล”
พลางกวาดตา	ไปรอบ	ชอบสนาม
แล้วคุ่มคุ่ม	ไปดูตาม	เงาไม้ใหญ่
บริเวณ	จะเข้าสวน	ล้วนทิวไม้
พอเข้าได้	เข้าไฟ	ไม่เห็นกัน
เสียงร้องถาม	“นั่นคุณใหญ่	หาใครครับ”
อ้อยขานรับ	“อ้อ! พ่อดำ	ทำไรนั่น”
ดำ่ว่า “ผม	เข้ามานั่ง	แต่ยังวัน
หน้าที่ปั่น	การรับรอง	เจ้าของงาน
เพราะในนี้	ก็มี	เข้ามามาก
กินเสร็จแล้ว	ที่จะอยาก	สนุกสนาน
ที่สนาม	ไม่หน้า	คงรำคาญ
ด้วยมากท่าน	ใครต่อใคร	ใช้กันเอง”
เสียงหัวเราะ	กันคึกคิก	ระริกกระรี่
อ้อยให้เสียง	“พ่อตัวดี	ล้วนเก่งเก่ง
ยังซุกซน	ไม่รู้เลือน	เหมือนเมื่อเพรง
แน่ะ! พ่อคู้	คุณแม่เร่ง	เรียกหาตัว
อ้อ! แม่เอื่อน	มากับพี่	ทางนี้ก่อน

โยมาซ่อน	สนุกกับเขา	เฮ้! ยังหัว"
เชื่อว่า "เรา	เพื่อนเพื่อนกัน	สิ้นหัวนกแล้ว
ใครใครก็	รู้ทั่ว	จะเกรงโย"
อ้อยว่า "น้อง	อยู่ในวัย	ไม่ใช่เด็ก
เมื่อเล็กเล็ก	คลุกคลีกัน	นั่นก็ได้
แต่บัดนี้	เป็นสาว	ก้าวสู่วัย
จักต้องไว้	วางตัว	กลัวมลทิน
ความบริสุทธิ์	ผูกมัด	ครองไม่ยาก
แต่ชื่อเสียง	ครองลำบาก	เร่งถวิล
เพียงพลั้งผิด	พลาดหน่อย	รอยราติน
ก็พากัน	ติฉิน	ให้จวบ
ความบริสุทธิ์	จริงใจ	เขาไม่เห็น
แต่ชื่อซ้ำ	ลือรือเด่น	เขาเห็นได้
ประเพณี	ไทยเก่าก่อน	ร้อนชะไร
ไม่ยอมให้	ลูกหลานสาว	ร้าวราติน
อย่าเอาอย่าง	เยี่ยงเขา	เหล่าฝรั่ง
ประเพณี	เขาซด	ตามเทศฉิน
เราคนไทย	เกิดใน	ไทยแผ่นดิน
ขึ้นหลังตาม	จะต้องสิ้น	สกุลไทย."

นิทานที่ ๓ - เลี้ยงบาปด้วยการบุญ

ระฆังวัด	รัวเร่ง	خانแห่งห่่าง
ก่อนฟ้าสว่าง	เตือนให้ตื่น	พื้นวันใหม่
รีบหุงหา	อาหาร	ก่อนงานใด
เตรียมพร้อมไว้	ตักบาตร	ไม่ขาดวัน
มารดาอ้อย	ช่างประดอย	ประติจิต
พร้อมคาวหวาน	สารพัด	พอขบฉัน
ทานิสงส์	เป็นอามิส	นิจนิรันดร์
กิจวัตร	ผูกพัน	แต่โพนมา
“เมื่อแม้อย	รุ่มรุ่ม	คุณยายสอน
ว่าทำบุญ	สร้างอาภรณ์	ไว้ภพหน้า
อยากรวยทรัพย์	รูปสวย	รวยปัญญา
ต้องได้สม	ปรารถนา	อย่าปรารมภ์
ใครทำบาป	อกุศลกรรม	นำวิบาก
ต้องตกทุกข์	ได้ยาก	อย่างสาสม
รูปก็ชั่ว	ตัวก็ดำ	สิ้นชำคม
อันเป็นบม	ด้อยต่าง	อย่างสำคัญ
อันรูปชั่ว	กล้วนนักหนา	กว่าทุกข์ยาก
เพราะลำบาก	เท่าไร	ไม่น้อยพริ้น

เราอุตล่ำห์	กล้าผจญ	พอสู้กัน
แต่อัปลักษณ์	สุดป็น	ให้แปรติ
“แน่! แม่น่วม	มา มาฟัง	กำลังเล่า
ถึงบาปกรรม	ที่พวกเรา	เฝ้าหลักหิน
กลัวชาติหน้า	จะอาภัพ	รูปอัปரிய
คุณแม่คอย	เข้าชี้	ให้ทำบุญ”
น่วมว่า “จริง	ค่ะ คุณหนู	ดูดิฉัน
ท่านที่เสีย	ท่านป็น	เหมือนบ้นุ่น
จนเกรงบาป	หยาบช้า	ร้ายทารุณ
พอตื่นเช้า	วิ่งวุ่น	เข้ากันครว
รีบหุงหา	ไว้ตักบาตร	ไม่ขาดได้
เสร็จสรรพแล้ว	โล่งใจ	ได้พ้นชั่ว
ท่านกวดขัน	ไม่ละเลย	จนเคยตัว
เรื่องบาปกรรม	เกลียดกลัว	จนบัดนี้”
อ้อยนังย้ม	ฟังผู้ใหญ่	ไซ้เรื่องหลัง
“คุณยายฝั่ง	ปากอาลัย	ไว้เต็มที
ฝ่ายคุณแม่	กับบ้าน่วม	ร่วมกันมี
ซึ่งกต	เวที	น่าชื่นใจ
ประเพณี	ก่อนเก่า	จักเนาเนิน
ตระกูลไทย	ใครไม่เกิน	หน้าไปได้
แบบฝรั่ง	มั่งค่า	มาเท่าไร

รบแบบไทย	ไม่ชนะ	ฉันทประกัน
ที่บ้านว่ม	แวะเข้ามา	เพลาณี
ของสดสด	คงจะมี	มาฝากฉัน
น่วมตอบรับ	“ ค่ะ คุณหนู	รู้เชิงชั้น
มีข้าวโพด	เผือกมัน	สรรเอามา
ส่งเข้าครัว	ครบแล้ว	แน่วมานี้
ก็พอดี	คุณท่านคุย	คุยขึ้นว่า
ไปชาติใหม่	ไม่ทำบุญ	บาปจะพา
ไม่ให้ส่วย	เหมือนเมื่อห้า	สิบปีโน้น”
มารดาอ้อย	ว่า “ แม้จะ	หาสะไภ้
ยัดแม่ผัว	เป็นแบบได้	ไม่ผาดโผน
อย่าให้เจอ	ส่วยแต่รูป	จูบไปโดน
กลิ่นน้ำโคลน	ใช้น้ำหอม	จะตรอมตาย
เฮอ! เจ้าหนู	เขาดู	ใครไว้บ้าง
ได้บวชเรียน	แล้วทุกอย่าง	สมใจหมาย
หากได้คู่	สู่สม	ที่คมคาย
ฉันจะสุข	ไม่เสียดาย	แรงเลี้ยงมา”
น่วมว่า “ เห็น	เขาดูดู	อยู่แล้วค่ะ
แต่จะจะ	แล้วไม่จริง	หญิงเขาว่า
ชอบไม่เชิง	ยังไม่ใช้	ดวงนัยน์ตา
ดูคนนี้	ที่ทำ	เขาชอบกล”

มารดาอ้อย	ร้อง “อ้อ!	ก็เขานั่น
คือใครกัน	เคยคบหา	มาแต่หน
เป็นลูกเต้า	เหล่านีใคร	ในตำบล
หรือว่าคน	แปลกหน้า	เพิ่งมาพบ ”
น่วมว่า “เด็ก	รุ่นสาว	ลูกชาวไร่
ต่อจากเขต	ของเราไป	จนบรรจบ
ถนนใหญ่	ถัดไป	ถึงท่านบ
ไร่เขาตง	พืชครบ	ค่าพอตัว
ลูกเขาขยัน	ขันแข็ง	หัวแรงไร่
ไม่ว่าใคร	นิยม	ชมกันทั่ว
กับลูกเต้า	นั้นดิฉัน	เห็นพันพัว
ฐานสาวหนุ่ม	แต่ใช้ชั่ว	เชิงเกินเลย
ทั้งแม่พ่อ	ก็ถูกใจ	ไม่ขัดข้อง
ที่จะเป็น	เกี่ยวดอง	ได้ลูกเขย
เพียรไปมา	หาสู่	ดูยิ่งเคย
ฝ่ายเราก็	ไม่เฉยเมย	มุ่งสัมพันธ์
ส่วนลูกเต้า	อวยพะนำ	ดูอ้าอึ้ง
คนไม่พูด	รักหรือซึ้ง	มักขอดมัน
เมื่อถามคำ	ตอบคำ	ซ้ำซ้ำกัน
พูดทั้งวัน	ก็ไม่ได้	นัยเนื้อความ
ถามอบให้	คุณหนู	ดูจะคล่อง

ดีไหมคะ	คุณลอง	เรียกมาถาม
คุณอยากทราบ	ถึงประสงค์	คงตอบตาม
เพราะทั้งขาม	ทั้งรัก	มันรักดี”
อ้อยว่า “คน	อย่างพ่อตา	นั่งน้ำลึก
อะไรอะไร	ยอมตรีภัก	ครองถ้วนถึ
เขาฟังมาก	พูดน้อย	ต้องถ้อยที
ถ้อยปราศรัย	อย่าเข้าชี้	ล่อรำคาญ
หากฉันทราบ	ข้อเค้า	เล่าเมื่อกี้
คงถามได้	ข่าวดี	มาไซขาน
ถึงวันไหน	บ้ำเห็นเขา	พอเบางาน
บอกให้เขา	มาบ้าน	หน้อยเป็นไร”
มารดาอ้อย	ว่า “เจ้าหนู	ดูเขายาก
ความลึกลับ	เขามักผาก	กับแม่ใหญ่
ถึงกับฉัน	ก็พูดน้อย	คอยเกรงใจ
เก็บเอาไว้	บอกผู้แทน	แผนเขาดี
เรื่องลูกเมีย	ฉันก็ใคร่	ได้ปลุกฝัง
ให้เขาเป็น	ผาผึ้ง	สมกับที่
ได้เลี้ยงดู	จนเป็นตัว	แต่หัวที่
ถึงแม่ใหญ่	ก็เหมือนพี่	เขาแท้แท้.”

นิทานที่ ๔ - ห่วงสกุลงเริงจะกลาย

พองามเบา	ในไร่	ดำไม้ซ้า
รีบเข้ามา	ตามนัด	ไม่ขัดแม่
พบกับอ้อย	เคยพันผูก	เหมือนลูกแอด
มาตั้งแต่	เล็กเล็ก	เด็กในเรือน
“แม่ว่าคุณ	ออกปาก	อยากพบผม
แก่เร่งเร่ง	เสียงขรม	ไม่เคยเหมือน
เข้าชั้นเร่ง	เย็นลงเร่ง	เฝ้าแต่เดือน
ราวกับว่า	วันเดือน	จะหมดไป
ถูระร่อน	เรื่องใหญ่	โรหรือครับ ”
อ้อยยิ้มพลาง	ตอบรับ	ว่า “เรื่องใหญ่”
ดำหน้าตื่น	สนเท่ห์	“เอ๊ะ! เรื่องไร ”
อ้อยว่า “อย่า	ตกใจ	เรื่องใหญ่ดี
บ้านวมแก	ว่าพ่อดำ	ทำกรังกรัง
ติดผู้หญิง	ริเจ้าชู้	แอบลูลี
ครั้นชักถาม	อมพะนำ	ทำเป็นที
ไม่ชอบให้	เข้าชี้	เท่านั้นละ
ฉนั้นผู้มี	หน้าที่	เหมือนพี่สาว
เมื่อได้ข่าว	กตใจ	ใช้เอะอะ

หวังจะได้
 ทั้งสวสละ
 เอาแต่พัง
 คำว่า “ผม
 รักชะล่า
 ได้สติ
 แต่เวียนรัก
 ซ้ำแม่เฒ่า
 อ้อยว่า “รัก
 เหมือนพันพัว
 ก็รู้หรือ
 ทนยุ่งยาก
 แม่ ! คุณแม่
 เข้าพบท่าน
 แล้วนำหน้า
 ดำเล้ง
 “จะรบกวน
 อ้อยว่า “จะ
 พอดีถึง
 ล่วงสายหน้อย
 “อ้อ ! เจ้าหนู

ตะโกต์
 สมนตริ
 นิ่งนิ่ง
 หนักใจ
 ไกลจะพา
 คอยเตือน
 เวียนรื้อ
 เค้นความจริง
 แล้วรู้รัก
 กับรักร้าง
 รักรัก
 อยู่ทำไม
 ดูเหมือนคอย
 แล้วอย่าอาย
 เข้าไปรอ
 ไม่สมควร
 ท่านมากไป
 เกรงกริ่ง
 เวลา
 ก็ออก
 มารอท่า

มีฐานะ
 เป็นศรีเรือน
 จริงหรือไม่ ”
 ใครจะเหมือน
 ให้พ้นเพื่อน
 ค่อยตื่นตัว
 มือแล้วเล่า
 ยิ่งเวียนหัว ”
 ไม่พักกลัว
 ถึงปางตาย
 ต้องชักลาก
 ไม่ชยาย
 พลอยจุ่นวาย
 ชุบความจริง ”
 ที่หอนั่ง
 ชักอ้อยอิง
 ผมใครดิ่ง ”
 ด้วยกลใด ”
 มารดาอ้อย
 นอกห้องใหญ่
 นึกว่าใคร

เจอคู่รัก	แล้วไซ้ไหม	ใครจะรู้
เป็นผัว	เสียที	กิตินี้
เขาคนดี	ดอกหรือ	หือเจ้าหนู
พอไปวัด	ไปวา	น่าเอ็นดู
สมบัติหญิง	มีเชิดชู	ก็เอาละ
จริงหรือไม่	แม่ใหญ่	ที่แม่ว่า "
อ้อยมของตา	ดำเข้าใจ	ได้จิงหวะ
"ผมกำลัง	ถูกรักเร้า	เอาชนะ
คิดจะผละ	ก่อนรักซัด	พลัดบันได
เขาดีพอ	แต่ถือโลย	จิตใจแน่ว
คนละแนว	กับกระผม	ชมไม่ไหว
ประเพณี	แบบอย่าง	ต่างกันไกล
เพ่งภาวะ	แห่งจิตใจ	ใช้มิตรแท้"
มารดาอ้อย	ฟังถ้อย	คำแถลง
"ช่างจะแจ้ง	ดีกระไร	ชื่นใจแม่
มีเสียที	ที่รักเลี้ยง	เพียงดวงแด
ตระกุกไทย	รักแน่วแน่	ไม่แปรปรวน
เฮอ! เอาละ	เจ้าจะผละ	อย่างไรเล่า "
ดำ ว่า "นี่	แหละครับเผ้า	กระอักกระอ่วน
จะทิ้งไว้	ที่ทำไว้	หลากกระบวน
ดูก็ไม่	บังควร	เครื่องนินทา

มารดาอ้อย	นั่งครอง	มองลูกสาว
“แม่ใหญ่ละ	ถึงคราว	ต้องปรึกษา”
อ้อยนั่งฟัง	นั่งนึก	ตลอดมา
“ลูกคิดว่า	ทั้งก็ควร	สงวนงาม
ที่ทำไว้	มอบให้	ถูกลุงอ่วม
กับบ้านวม	คุ้มครอง	ไม่ต้องขาม
พอทรงไว้	กับให้	พยายาม
คอยติดตาม	ดูลูกไร	ไม่ให้รา”
ดำ่ว่า “ผม	มิเป็นคน	รณถึงาน
มานอนเหยียด	อยู่กับบ้าน	หน้าขายหน้า
ครั้นจะละ	กิเลสสด	เข้าวัดวา
ก็กำลัง	วังชา	ยังมีพอ”
อ้อยมองหน้า	มารดา	ทำท่าแพ
มารดาอ้อย	บอกว่า “แก	มีงานต่อ
ที่ดินว่าง	มิให้ทำ	กำลังรอ”
อ้อยร้อง “อ้อ!	จริงซิคะ	ทำอะไร
เขาขอเช่า	แล้วบอกเลิก	กตัญญู
แต่พ่อดำ	คงสนุก	ไม่นึกหนี
เกษตรกร	ชั้นปริญญา	วิชามี
ไม่ถึงปี	ไร้สะพรั่ง	ตั้งนิมิต
ที่แปลงนี้	เคยกะไว้	ใช้ไหมคะ

ลูกคิดว่า	คงจะ	เดาไม่ผิด
เพราะคุณแม่	เคยถาม	ขอความคิด
เรื่องจะยก	กรรมสิทธิ์	ให้พ่อค้า
มารดาอ้อย	ตอบรับ	“นับว่าเหมาะ
สลดรัก	สิ้นเคราะห์	ดูก็ซ้ำ
มาได้ถาม	ที่แปลงใหญ่	ไว้กันทำ
เกษตรกรรม	เป็นของตัว	ไม่กลัวจน
ให้เป็นสิน	รับไหว	ไว้ล่วงหน้า
เรื่องลูกเมีย	มองหา	ดูอีกหน
จะช่วยเลือก	แม่ใหญ่ด้วย	ช่วยอีกคน
คงจะค้น	ได้คนดี	ที่ถูกใจ
ถ้าตกลง	ก็จงกลับ	ไปบอกแม่
ปรึกษาพ่อ	เสียให้แน่	สิ้นสงสัย
ที่ค้างคั่ง	ยังมี	งานอะไร
ก็สั่งเสีย	ลูกไว้	ให้เรียบร้อย
ถ้าพ่อแม่	เขาตั้งใจ	อะไรอีก
ก็ให้ปลื้ม	เวลา	มาพบหน้า
อย่าอิดออด	ทอดธุระ	มัวตะบอย
เพราะโรครัก	ยันคอย	ตะครุบตัว.”

นิทานที่ ๕ - เพาะเชื้อสายไว้ให้ชาติ

สืบจากนั้น	วันวิวาท์	ก็มาถึง
วันเดือนเก้า	ฤกษ์ดีหนึ่ง	นิยมทั่ว
ว่าหนุ่มสาว	รักยังยืน	ชื่นชมชั่ว
สร้างครอบครัว	ได้มั่นคง	สืบวงศ์วาน
นายตำรวจ	หรือดำ	คำขานชื่อ
ตัวเจ้าบ่าว	คนเชื่อถือ	ทั่วทั้งย่าน
ส่วนเจ้าสาว	คือเอือนสาว	ชาวศคราญ
เป็นเพื่อนบ้าน	รุ่นราว	คราวคราวกัน
ขายสำเร็จ	เกษตรศาสตร์	สามารถสม
เคยได้พลิก	ดินอุดม	ผลิตพืชสรรพ
ด้วยมานะ	ขันแข็ง	แรงสำคัญ
ทั้งมุ่งมั่น	ว่าในดิน	คือสินไทย
แปรวิชา	ปริญญา	เป็นปฏิบัติ
เกียรติประวัติ	อยู่ที่ทำ	เกิดค่าไข
ปริญญา	อยู่ในบัตร	วัดอะไร
นอกจากอวด	ใครใคร	ให้ราคาญ
หญิงสำเร็จ	การเรือน	เหมือนเขาเขา
ที่สนใจ	ในैया	เอางานบ้าน

ส่วนงานอื่น	ก็ไม่ละ	รู้ประมาณ
ยึดโบราณ	ว่าแม่เรือน	เหมือนท่ายเรือ
ถ้าคิดว่าด	ไม่ดี	ตะรีเตลิด
เหมือนหญิงปล่อย	ผิวเพร็ด	ผลร้ายเหลือ
ไม่สามารถ	ตำรง	วงศ์วานเครือ
ให้สืบเชื้อ	สืบสกุล	หนุนเนื่องไป
นายตำรง	ลูกนายอ่วม	นางน่วมแม่
อยู่ในกรุง	มาตั้งแต่	เล็กจวบใหญ่
ไม่เคยลืม	ว่าทรัพย์สิน	แผ่นดินไทย
ฝังอยู่ใน	ทุ่งกว้าง	อย่างกับคดง
พอสำเร็จ	เกษตรศาสตร์	เบรื่องปราดแล้ว
มุ่งหน้าแนว	สู่ไร่	ไม่เหลียวหลัง
ใช้วิชา	อย่างรอบคอบ	กอบประพลัง
เป็นมนต์ขลัง	ชุดคัน	ผลในดิน
คราวบวชเรียน	ก็เพียร	บำเพ็ญพรต
ครบไตรมาส	มีกำหนด	ไม่กล้าหมิ่น
คำผู้ใหญ่	ว่าไว้	ในระบิล
ว่าลึกก่อน	พรรษาสิ้น	เขานิินทา
มีสาวสวย	ถือโลย	ผูกใจรัก
ก็ตั้งใจ	ไม่สมัคร	กลัวรักคร่า
ไปเข้าริต	ผิดไทย	แต่ไรมา

มันรักษา	ประเพณี	เสริมศรีไทย
ต้องจำจาก	ไร่บ้านนา	มาทั้งรัก
ทั้งห่วงพรรณ	พืชหลัก	แลไสว
กำลังผลิ	ผลให้ชม	สมตั้งใจ
เกษตรกร	หน้าใหม่	วัยกำยำ
มอบผู้ใหญ่	ให้ข้อสู่	คู่ชีวิต
ไม่เลือกเอง	เกรงผิด	พลาตถล้า
เพราะว่ารัก	ราคเร้า	ตัวเจ้ากรรม
พอรักหน้า	ชวนหน่าย	กลายเป็นชัง
เอื้อนคู่เคียง	เรียงหมอน	ก็สอนง่าย
ผู้ใหญ่ชอบ	ก็มอบกาย	ให้ปลุกฝัง
เชื่อว่ารัก	คนดี	นั้นจริง
จนแก่เฒ่า	รักก็ยัง	คงยังยืน
ชายที่เพียง	รูปสวย	ล้าวยร้าง
หลงให้ชม	แล้วมักร้าง	ไปหาอื่น
เหมือนแมลง	เคล้ำเกสร	เมื่อค่อนคืน
พอได้ขึ้น	สมอยาก	แล้วจากไป
อันเสน่ห์	ยอดดี	ที่ผูกรัก
ท่านว่าอยู่	ปลายจำหวัค	ไม่สงสัย
รักจดจอต	ทอดสนิท	เพราะจิตใจ
รสจำหวัค	รสอื่นใด	ไม่เทียมทน

เขื่อนได้รับ	การอบรม	บ่มนิสัย
ตั้งแต่เล็ก	จวบใหญ่	อย่างกวาดขัน
โดยนัย	ตั้งที่ว่า	สารพัน
ไม่ไผ่ผืน	ผ้าประยुर	ตระกูลไทย
ฝ่ายผู้ใหญ่	ข้างตำรง	ผู้ส่งเสริม
ประเพณี	ดั้งเดิม	แต่ไหนไหน
ทราบประวัติ	ละเอียดลออ	ก็พอใจ
อยากได้เขื่อน	เป็นตะโก	เพิ่มเผ่าพันธุ์
ประจวบเหมาะ	ตำรง	ปลงใจด้วย
สมที่คิด	ซบช่วย	ไม่เคียดฉันท
รักเหมือนลูก	รับเป็นภาร	งานสำคัญ
มีไร่นา	ให้ปัน	ไปเป็นทุน
เมื่อทุกฝ่าย	สบอารมณ์	สมหมายมาด
ทั้งมิตรญาติ	ก็เอื้ออวย	ช่วยกันหนุน
เป็นนิมิต	ว่าคู่ครอง	สองสกุล
ได้สมสู่	เพราะสร้างบุญ	ร่วมกันมา
อ้อย พี่เขย	อิมใจ	ใครจะเท่า
ปลูกเรือนหอ	ให้เป็นเหยา	อย่างสมหน้า
แม่ทั้งสอง	จักต้องไป	อยู่ไร่นา
เตรียมไว้ทำ	ลูกเต้า	รวมเผ่าพันธุ์
มารดาเขื่อน	ยกสมบัติ	พัสถาน

มีที่ดิน	ที่บ้าน	ทุกสิ่งสรรพ
เป็นกองทุน	สมทบ	ให้ครบครัน
ถูกคนเดียว	ไม่ต้องปัน	ไปให้ใคร
ส่วนสูงท่วม	บ้านท่วม	ไม่น้อยหน้า
มีหอมสิน	สะสมมา	หาบ้อยไม่
เงินกันถุง	เป็นสิน	เหลือกินใช้
ถอนออกมา	รับไหว	ในวันนั้น
มารดาอ้อย	ประธาน	แม้งานใหญ่
ชมตะไกร	ว่า “หนูเขื่อน	โชคเหมือนฉัน
เมื่อแต่งงาน	ญาติผู้ใหญ่	ต่างให้ปัน
ทรัพย์สินสมบัติ	สารพัน	เป็นสินเดิม
ผัวหาบ	เมียคอน	ทำนสอนซ้ำ
เกรงจะคร้าน	งานไม่ทำ	รำลึกเดิม
มั่งมีแล้ว	มือคินงอ	ไม่ต่อเติม
ไม่มีเพิ่ม	มีแต่ลด	ค่อยหมดไป
จำไฉนจะ	เจ้าทั้งสอง	ต้องขยัน
ทุนทรัพย์	จึงจะปัน	เป็นก้อนใหญ่
ถึงลูกหลาน	มรดก	ตกทอดไกล
สกุลไทย	จึงจะคง	ยิ่งยงนาน.”

จบนิทานร้อยบรรทัด เรื่องที่ ๕

องค์การค้ำของคุรุสภา

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ตรัสภา

นายกำธร สัตถกุล ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา

๑๖ มกราคม ๒๕๐๗

พิมพ์ครั้งที่

•

พ.ศ. ๒๕๐๕